

TISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kéziratok vis- Előfizetések és hirdetések a
 szaadására nem állalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

Sztrájk után.

Egy hétig némaságra volt kárhöz-
 tatva a nagyváradi sajtó épp úgy, mint
 a fővárosi. Állottak a nyomdáknak a
 gépek, pihentek az ólombetűk, mert
 így méltóztattak elrendelni valami „mun-
 kástanács” tagjainak, helyesebben a
 mögöttük meghuzódó politikusoknak
 Budapesten.

Az ország dolgozó polgársága fel-
 háborodással látta ezt az immár türhe-
 tetlenné és közveszélyessé vált terrort,
 mely a háboru közepette megfosztotta
 a küzdő és dolgozó nemzetet annak
 lehetőségétől, hogy az eseményekről
 naponta pontos értesülést kaphasson.
 Mindenki át van hatva annak tudatától,
 hogy most megfeszített erővel kétsze-
 res munkát kell kifejtene mindenkinek,
 aki előtt Magyarország ügye szent.
 Mindenki tudja, hogy ellenségeinknek
 tesz szolgálatot és becstelen áruló az,
 aki a fronton küzdők kezéből a fegy-
 vert, az itthon dolgozók kezéből az
 író tollat vagy a szerszámot ki akarja
 ütni. Nem volt még sztrájk Magyar-
 országon, melyet fagyosabb részvét-
 lenséggel fogadott a közvélemény, mint
 a mostanit. Az egész dolgozó Magyar-
 ország közvéleménye követelte a gyű-
 löletes és teljesen indokolatlan sztrájk
 letörését. S mikor most végre a sztrájk-
 vezérek terrorja hatástalanná vált és
 ismét megindul a munka: bebizonyo-
 sodott, hogy e mögött a sztrájk mögött
 még a munkásság sem állott, ez a
 sztrájk itthon, Magyarországon senki-
 nek nem kellett, néhány va banquet
 játszó firma kivételével. Azokból a
 sztrájk kudarcra most még a munkás-
 ság ama részét is kiábrándította, mely
 eddig hallgatott rájuk.

A budapesti bolsevik-növendék
 sztrájkrendezők fiasokja nemcsak örö-
 met, hanem komoly tanulságot is je-
 lent. A sztrájk merőben hatalmi kér-
 dések körül forgott. Kormányt akartak
 buktatni, Károlyi receptje szerinti bé-
 kének akarták Magyarországot kiszol-
 gáltatni s a sztrájkrendezők összeköt-
 tetései is különös megvilágításba ke-
 rültek. De rávilágított a sztrájk arra is,
 hogy a sztrájkrendezők most még a
 szervezett munkásságot sem tudták a
 maga egészében megmozgatni; csak
 egyharmada sztrájkolt a 250,000 szer-
 vezett munkásnak. Annál kevésbé si-
 került az eredeti terv: általános tömeg-
 sztrájk rendezése. A kolompokok bi-
 zony csufosan felsültek.

A dolgozó Magyarország mikor
 örömmel üdvözli a sztrájk bukását,
 most már abban az irányban is vár és
 követel megnyugtatót, hogy a jövőben
 a becsületes munka ellen hasonló me-
 rényleteket ne lehessen intézni. Ha
 valakinek nincs kedve itthon dolgozni,
 lehet részére foglalkozást találni a
 frontokon. Azt nem lehet tűrni, hogy

mikor a nemzet fiatalságának színe-
 java, mikor családapák százezerei az
 ellenség előtt véreznek, akkor itthon
 ülő és minden jóban duskáló izgága
 agitátorok a határainkon vérző hősök
 harcát sztrájkokkal támadják hátra és
 dolgozni akaró polgárokat megakadá-
 lyozzanak abban, hogy a harcoló csa-
 ládapák gyermekei kenyeret kapjanak.

Wekerle az olasz offenziva eredményéről.

A képviselőház ülése.

A Ház tegnapi ülésén napirend előtt
 Wekerle minisztereinek nyilatkozott az olasz
 offenziváról a hadvezetőségtől nyert közvet-
 len információi alapján a következőkben:

— A hadvezetőség minden szépítgetés
 nélkül közli, hogy mostani offenzivánk alatt
 12000 emberünk került mint hadifogoly az
 olaszok kezébe s mi az olaszok közül 50,000
 foglyot ejtettünk. A mi 12000 foglyunk ily
 nagy offenziva alatt s ily visszavonulás so-
 rán nem nagy szám. Sajnálatosabb az a
 veszteség, melyet halottakban, sebesültekben
 és betegekben szenvedtünk.

— Veszteségünk legnagyobb része a se-
 besültekre és betegekre esik, kiknek száma
 körülbelül 100,000.

— Ezek között vannak a halottak, a
 nehéz és könnyű sebesültek s akik mint be-
 tegek jöttek vissza.

— Azzal az állítással szemben, mintha
 főképpen magyar ezredek véreztek volna,
 hangsúlyozom, hogy az offenzivában 33 ma-
 gyar és 37 osztrák ezred vett részt, így te-
 hát 47 százalék magyar és 53 százalék
 osztrák.

— Az olaszok az offenziva alatt száz-
 ötvenezer embert veszítettek. Azzal az álli-
 tással szemben, mintha köszönhiány okozta
 volna a veszteséget, hangsúlyozom, hogy
 hadseregünk sohasem volt oly gazdagon
 ellátva municióval, mint június közepén.
 Minthogy azonban az áradás a Piave három
 hidja közül egyet elszakított és ez a máso-
 dikát is magával ragadta, nehézségekbe üt-
 közt az élelmiszer- és municiószállítás. Éh-
 halál azonban nem fordult elő.

— Csak azok estek hadifogságba, akik
 a visszavonulást fedezték.

— Az offenziva értékét az adja meg,
 hogy ezáltal megakadályoztuk, hogy az ola-
 szok csapataik legnagyobb részét a nyugati
 frontra küldhessék. Ezt elértük ezzel az of-
 fenzivával. Bármily sajnálatosak is az ese-
 mények, stratégiai veszteségről nem lehet

szó s az ellenségnek még nagyobb vesztesé-
 get okoztunk.

— Semmi okunk, hogy a fejlemények
 elé pesszimizmussal tekintsünk. Pozíciónk
 erős s bizalommal tekinthetünk a jövő ese-
 mények elé.

Wekerle előterjesztése után a Ház áttért
 a napirendre.

A választójogi javaslat tárgyalása.

A választójogi javaslatához elsőnek He-
 gedüs Lóránd szólalt fel. Kimutatja, hogy ő
 Felsőháznak a múlt év március havában meg-
 jelent kéziratában nem volt benne az általá-
 nos választójog. Majd gróf Andrássy Gyulá-
 val polemizál, akiről azt állítja, hogy csupán
 dacosságból nem fogadja el a módosított ja-
 vaslatot.

Laehne Hugó személyes megtámadtatás
 címén válaszol Madarassy-Beck Gyulának,
 aki őt a hétfői ülésen hazugnak nevezte. —
 Felhossa, hogy a „Magyarország” című lap
 Madarassy-Beck Gyulát családi szállítások-
 kal, sertésüzérkedéssel vádolta, amely cik-
 kekért Madarassy nem indított sajtópört. Akit
 nyilvánosan ilyen vádakkal illetnek, nincs
 joga ő róla azt mondani, hogy „hazudik,
 mint mindig.”

Polónyi Géza szintén személyes megtá-
 madtatás címén szólal fel.

Gróf Apponyi Albert felszólalásában
 tiltakozik azon állítás ellen, hogy a módo-
 sított javaslat lényegében megegyezik az
 eredeti javaslattal. A bizottsági jelentés azt
 mondja, hogy a módosítások folytán a sza-
 vazatok száma csak 237.000-rel csökken, ez
 nem áll, mert a nők választójogának, elejté-
 sével és a Károlykeresztesek kirekesztésé-
 vel 1,300.000-rel apad a választók száma. A
 nők választójogát szükségesnek tartja, a
 titkosság dolgában meg az eredeti javaslat-
 nál is tovább kellene menni. Ezután Tiszá-
 val polemizál, akit azzal vádol, hogy a ro-
 mánnal folytatott ismeretes tárgyalása;

során a román tanítóképzők nem mert hozzányulni.

A Ház ezután Falussy Árpád tegnapi indítványai felett szavazott s kimondta, hogy a választójogi javaslatot nyolc órás ülésben fogja tárgyalni.

A legközelebbi ülés kedden lesz.

A Sztarill-részvénytársaság és a Magyar Bank.

A következő sorok közlésére kértünk fel:

A háborút megelőző időben beállt pénzkrisis folytán válságos helyzetbe jutott az akkor rosszul vezetett Magyar Bank. Hogy válságos helyzetéből szabaduljon, adóssait szorongatta, ezek között Sztarill Ferencet, akinek akkoriban felépített téglá- és cserépgyára és az e célra vásárolt földekre nagy összegeket hitelezett; mivel azonban a Sztarill-féle ingatlanokat első helyen egyéb adósságok is terhelték, szinte bizonyos volt, hogy az akkori pénzügyi viszonyok között az ingatlanok eladásából befolyó összegek csak az elsőbrendű követeléseket fedezték volna, de a Magyar Bank és azok az iparosok és kereskedők, akiknek munkabér és anyagszállításokért szintén tekintélyes összegre rugó követelésük volt, ezen követelésüket elvesztették volna, ha Sztarill fizetése képtelenséget jelent és csődöt kér maga ellen.

Nem Sztarill okozta tehát a Magyar Bank válságát, hanem a válságba jutott Magyar Bank vitte magával Sztarillt. Hogy tehát a Magyar Bank és az iparosok követelése el ne vesszen, Hiemesch ur, az Osztrák Magyar Bank főnökének elnöklése mellett tanácskozások és kapacitálások folytak oly irányban, hogy részvénytársaság alakítsák a Sztarill-féle vagyont és ipartelep megmentésére és kedvezőbb konjunkturák melletti értékesítésére, továbbá tekintélyes összegű kintlévőségek behajtására, hogy később ezekből az összes hitelezők ha nem is teljesen, de legalább részben arányosan kielégíthessenek.

Ilyen körülmények között alakult meg a Sztarill féle r. t., a Magyar Bank követelésének egyrésze fejében a részvénytőkének 55 százalékát jegyezte be, a többi 45 százalékát a kisebb hitelezők, illetve munkát és anyagot szállító iparosok és kereskedők kapták követeléseik fejében.

A Sztarill r. t. ügyét azonban nem a Sztarill r. t. igazgatósága intézte, hanem a Magyar Bank, sikerült is nekik kétszeri tőke leszállítással a kétszáz korona névértékű részvényeket négy koronára lebélyegeztetni, akkor azután a kis részvényesek tiltakozása ellenére újabb ezer darab száz korona névértékű részvényt bocsátottak ki azzal az indoklással, hogy a téglá- és cserépgyár üzembehelyezésére nélkülözhetetlen a 100.000 korona és a pénzintézetek országos központjától csak az esetben remélhető támogatás, a részvények kibocsátása meg is történt, melyet teljes egészében a Magyar Bank jegyezte le, így most már a mérlegben 120.000 korona részvénytőke szerepel, holott ezen 100.000 koronát a Magyar Bank soha be nem fizette, hanem a Sztarill r. t. terhére irt tartozásból a részvények fejében 100.000 koronát javára irt, a Sztarill r. t. így sem újabb tőkéhez, sem kölcsönhöz nem jutott, hogy a gyár mégis működött és tekintélyes jövedelmet hozott, az tisztán a Sztarill Ferenc ér-

deme, aki emberfeletti munkabírással hozta a gyárat üzembe és tette jövedelmezővé.

Ha tehát a Sztarill r. t. anyagi helyzete váratlanul ilyen gyorsan megjavult, abban a Magyar Banknak semmi része sincsen, az tisztán Sztarill egyéni munkájának és az ingatlan értékek emelkedésének köszönhető, mégis a Magyar Bank állítólagos újabb befektetése révén folytonos szavazat többségére hivatkozva olyan alapszabálymódosítást akar kierőszakolni, amelynek alapján a Magyar Bank olyan igazgatóságot és felügyelőbizottságot akar a Sztarill r. t. nyakára ültetni, hogy a törzsrészvények 45 százalékát birtokló részvényesek teljes kikapcsolásával a Sztarill r. t.-ot egészen magához ölelje.

A kisebb részvényeseket fenyegető emelkedés elhárításának mikéntjéről tanácskoztak a napokban az érdekeltek és ezen értekezletből kiküldetett egy küldöttség, hogy kérje a Magyar Bank igazgatóságának sürgős összehívását, amely elé a megoldást kereső következő három propositiót tették:

1. mivel a Magyar Bank a részvénytőke emelést újabb tőkebefektetés nélkülözhetlenségével indokolta, e helyett azonban csak adósságot konvertált, de pénzt be nem fizetett, így indokainál fogva is szükségtelen volt a tőke emelés, ezért az ingatlanokból befolyó többjövdelemből 100.000 korona fordítsák ezen újabb részvények visszavásárlására illetve az ezek alapját képező adósságok kifizetésére és ezen újabb részvények megsemmisítésére.

2. Ha ezen alapon a megegyezés lehetetlen volna, az újabb részvények a törzsrészvények arányában átbocsátandók a kis részvényeseknek és alapszabály módosítás nélkül marad az igazgatóság és felügyelő bizottság összetétele változatlanul.

3. Azt a megoldást ajánlották a Magyar Banknak, hogy a Sztarill r. t. kifizeti a Magyar Banknak összes Sztarill-féle jogos követeléseit és így a már négy koronára lebélyezett részvényeket eredeti kétszáz koronás névértékben váltja vissza, mivel az ezek alapját képező adósságot kifizette.

Ha pedig a Magyar Bank már elveszettnek tartott közel milliós tőkéjét visszakapja, érthetetlen és merőben indokolatlan volna ezen nagyszerű ipari vállalatot a Magyar Bankhoz láncolni, hogy beláthatatlan ideig a tőke rabszolgéja legyen, a részvénytársasággal célját elérte a Magyar Bank, mikor veszendő tőkéjét visszakapja és boldogulhat tovább, mint pénzintézet.

A többi részvényeseknek pedig nem az a célja, hogy egy jól jövedelmező objektumot birtokba vegyenek és azt a maguk részére kiaknázzák, ezeknek a részvényeseknek éppen úgy fáj Sztarill bukása, a kivel évtizedeken át együtt dolgoztak, mint saját veszteségük és most sem akarnak egyebet mint törzskövetelésük biztosítása mellett Sztarillal együtt tovább dolgozni és azt a vagyont visszaadni jogos tulajdonosságának Sztarill Ferencnek, aki éjjelt-nappal egygyé téve, a legerősebb testi és lelki erőt is próbára tevő munkásságával ezt a vagyont és főként iparvállalatot megalapította, országos hírévé tette, melyet azon időben saját hibáján kívül elveszített, a jobb konjunkturák adják vissza annak, akit leginkább megillet.

Nem hisszük, hogy a Magyar Bankban mindenki a tőke természete szerint gondolkodik és cselekszik, hogy t. i. a nagytőke elnyeli a kisebbet; a Magyar Bank igazgatóságában dr. Adorján Emil, Weinberger Lajos, Darvasi Lajos, akik mint régi váradi polgá-

rok és iparosbarátok ismeretesek, nem hinnék, hogy amikor a Magyar Bank reményen felüli kielégítést nyer, akkor a fent kifejtett magasabb szempontok figyelembevétele nélkül megakadályozzák a megegyezésnek ilyen módját, amellyel egy mindenképpen becsülésére és tisztelésére méltó munkáséletet akar viszhelyezni abba a jogos tulajdonba és munkakörbe, amelyet egész közéleti működésével oly fényesen kiérdemelt.

Négyszázezer korona beruházás a villamos telepen.

A felügyelő-bizottság ülése.

A háborús viszonyok mindent meghamisítottak. Ezt érzi Nagyvárad város villamos-telepe is, ahol évek óta csak a feltétlen és halaszthatatlan beruházásokra, javításokra szorítkozhattak.

Most azonban már készülni kell a háboru utáni időre, annál is inkább, mert különösen a gépgyáraknál most nem lehet arra számítani, hogy öt hat hónap alatt le is szállítják a megrendelt dolgokat, hanem bizonyára hosszú idő, esetleg másfél év is beletelik, míg a szükséges gépek elkészülnek és Nagyváradra szállíthatnak.

Meggondolandó azonban jól, hogy most a város olyan megrendelésekbe ne menjen bele, amelyek nem feltétlenül szükségesek, mert a mai árak szinte megfizethetetlenek s csak azokat a dolgokat rendeljék meg, amelyeknek beszerzése a villamosmű üzemének biztosítása szempontjából feltétlenül elodázhatatlanok.

Erre az álláspontra helyezkedett maga a villamos mű igazgatója, midőn jelentését előterjesztette a villamos mű felügyelő bizottságában.

Rimler Károly polgármester elnöklése alatt dr. Thury László, dr. Moskovits Miklós, Kőszeghy József, Kelen Béla, Rimanóczy Béla igazgató és dr. Soós István jegyző voltak jelen.

Rimanóczy Béla igazgató előterjesztette jelentését a villamos mű május havi működéséről és eredményéről, ami jobb, mint az elmúlt év május havában volt.

A jelentést tudomásul vették.

Előterjesztette továbbá az igazgató, hogy a villamos telepen alkalmazott hadifogoly és katonamunkások egy régi raktárban vannak összezsúfolva. Ez az állapot tarthatatlan s megfelelő helyiségről kell sürgősen dondoskodni.

A városi mérnöki hivatal elkészítette a tervet egy megfelelő barakra, amelyre a háboru után is szükség lesz. Az épület költsége új anyagból mintegy 20.000 koronába kerülne, a mai árak szerint, azonban fellehetne e célra használni a lebontásra kerülő Rédey-kerti ócska vendéglő faanyagát s házikészítésben elkészítve, sokkal kevesebbe kerülne az építkezés.

A felügyelőbizottság hozzájárult az előterjesztéshez.

Új gépek szükségesek.

Rimanóczy Béla igazgató előterjesztette, hogy a villamos telepen nagymérvű javítá-

Szépségápolás

Hajszálakat villannyal végleg kiirtok orvosi-lag elismert szakértelemmel seb és utónyom nélkül. Nálam is kapható olyan szer, mely percek alatt eltávolítja a hajszálakat, de természetesen rövid időre. Pattanást, szeplőt, szemölcsöt nyomtalanul eltüntet, vörös orrot szép fehérré, petyhüdt arcot szép üdévé kezelek. Az üdítés és manicür jutányos bérletben. — Kiváló szereimet vidékre is pontos utasítással küldöm.

ÖZV. POLLÁK GERGELYNÉ.

Nagy Sándor-u. 4.

sok, gépberendezések szükségesek. Annál inkább szükségesek ezek, mert a háboru után, tekintettel a záróra megszüntetésére, a fogyasztás legalább is egyharmaddal emelkedni fog.

Ezt csak úgy bírja meg a telep, ha az összes gépek állandóan üzemben lesznek, — ami lehetetlen. Ezért szükséges egy tartalékos kazán. Továbbá szükséges két kazán átalakítása láncrostélyra, hogy nagyobb teljesítő képességük legyen. Szükség van egy nagyobb tápszivattyúra és 50 darab kazáncsőre. Mindezek azonban nagyon gazdaságos befektetések. A beszerzett információk szerint mindezek a beszerzések 405.000 korona kiadást igényelnek. A fedezet lenne részben a most 45.000 koronáért eladott ócska gépek árából, részben az üzem 1917—1918. évi feleslegéből.

Dr. Moskovits Miklós mint szakértő helyesli az előrelátó gondoskodást, nehogy az utolsó percben keljen a szükségesekről gondoskodni s bajok álljanak elő.

A felügyelő bizottság elvileg elfogadta az előterjesztést s ilyen irányban terjeszti javaslatát a tanács elé.

A Strasser-per tárgyalása Nagyváradon.

Két hónapja, hogy a temesvári hadbíró-ság megkezdte Strasser Aladár nagyváradon volt katonai kórházi élelmező bűnperének tárgyalását. Mivel a nagyváradon tanúk kihallgatása nagy nehézségekbe ütközött és sok költségbe is került volna, a hadbíró-ság kiszállt Nagyváradra s itt folytatta a tanúk kihallgatásokat az Aradi-uti tüzérlaktanyában.

A hadbíró-ság elnöke Moravék Vencel vezérőrnagy volt, tagjai voltak: Degenhardt ezredes, Boló Jenő csendőralezredes, Farkas Pál dr. alezredes, Pelencz Ede alezredes mint pótbíró, Kardos Sándor százados hadbíró, mint a tárgyalás vezetője. A vádat Láng Béla dr. százados hadbíró, a védelmet Láng Lehel dr. főhadnagy és Medvigy Gábor dr. ügyvéd képviselték.

Fisch Áron dr. ezredorvos tanu vallja, hogy Wawra főhadnagy előrehaladott alkoholizmusban szenvedett.

Sós Jakab és Morvay Wilibald tanuk vallomása szerint a gimnáziumi kórház egyik sarkában egy tömeg olyan bűzös hus hevert, hogy a kéményseprők nem bírtak tőle dolgozni. A szakácsnő mesélte, hogy ebből kapnak a katonák.

Hartmann Sándor mészáros és szállító bizonyítja, hogy mindig elsőrendű marhahúst szállítottak.

Dr. Grósz Samu tanusítja, hogy a kórházak élelmezését állandóan szigorúan ellenőrizték. Mindenki megkapta a maga porcióját és ha valami hiány mégis mutatkozott, Strasser azt készségesen pótolta.

Weisz József és Sicher József (Plesz Áron üzletvezetője) vallomása szerint a szállítások mindég pontosan történtek.

Dr. Enmacht Viktor, a Tisza Kálmán-téri kórház vezetője vallja, hogy ebben a kórházban rendben volt mindég minden.

Horváth Jánosné Fröhlich Mariska és Weinberger Jakabné bizonyítják, hogy az ételek kifogástalanok voltak. Végül még Géher Antal gyógyszerész hadnagyot hallgatták ki a szállítások ügyében.

Monarchista forradalom Oroszországban.

Ellenőrizhetetlen hírek. — Az antant a bolsevik kormány ellen.

Budapest, június 28. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: Ellenőrizhetetlen hírek szerint monarchista csapatok elfoglalták Moszkvát és Nikolajevics Miklós nagyherceget cárrá kiáltották ki, Lenin, Trockij elmenekültek. Az egész Moszkva—Pétervár-i vasut vonal az ellenforradalmárok kezében van. Az antant minden erővel azon munkálkodik, hogy a bolsevik kormányt megbuktassa és Oroszországot aktiv fellépésre bírja a központi hatalmak ellen.

Budapest, június 28. (Saját tudósítónktól.) Rottendamból jelentik: A Londonban időző Kerenszkynek az angol kormány 30 millió fontot bocsátott rendelkezésére, hogy az ellenforradalmat megszervezze. Kerenszky Londonból Párisba utazik, onnan áthajózik Amerikába és tárgyalni fog az illető kormányokkal.

A cár meggyilkolása, a cárevics halála.

Budapest, június 28. (Saját tudósítónktól.) Genfből táviratozzák: Párisi lapok jelentése szerint, mikor a cseh-tót brigád elfoglalta Jekaterinburgot és a városba behatolt, a vörös-gárda egy tagja betört a cár szobájába s revolverrel agyonlőtte. Más jelentések szerint egy vörös gárdista utazás alatt vágta le kardjával a cár fejét, azt kiáltva: Ez a vérszopó nem lesz cár. Hír szerint a cárevics máj két héttel azelőtt meghalt.

Kiev, június 28. A sovjet kormány egyik tagjának nyilatkozata szerint az ex-cár meggyilkolásáról szóló hírek teljesen alaptalanok. A volt cár és családja teljesen egészségesek és jól érzik magukat.

Offenzívánk elérte célját.

Budapest, június 28. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: A lyoni lapok elismerik, hogy az osztrák-magyar offenzíva elérte célját és kényszerítette Diaz generalisszimust, hogy az olasz csapatokat a nyugati frontról visszarendelje. Az offenzíva tehát így a németek javát is szolgálta.

Nyugaton fokozódott a tüzérségi tűz.

Berlin, június 28. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti: Egyes szakaszokon gyalogsági harcok fejlődtek.

Nyugati harcok.

Az angolok és a franciák a Somme mindkét oldalán élénk tevékenységet fejtettek ki. Este az Yser és a Marne között egyéb szakaszokban is fokozódott a tüzérségi tűz. Ma reggel az ellenség tüzelése az Ys mindkét oldalán Baileul és Bethune között és az Aisnetől délre nagyobb erősségig fokozódott. Tüzérségünk erőteljesen felvette a harcot.

A repülők erősebb harcra vezetett. Repülőink tegnap huszonöt ellenséges repülőgépet és egy kötött léggömböt, légi védőütegeink pedig öt ellenséges repülőgépet lőttek le. Berthold százados harminchetedik, Löwenhardt hadnagy huszonkilencedik és Rumay hadnagy huszonhatodik és huszonhetedik légi győzelmét aratta.

Ludendorff, első főtábornok.

A Piave vizállása állandóan magas...

Budapest, június 28. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harcok.

A judikáriákban, az arcai medencékben és az Etsch völgyében az olaszok hatástalan zavaró tüzelésüket egészen messze vonalaink mögé irányították. A Prezena területén több ellenséges felderítő kísérlet megszálló csapataink éberségén meghiusult.

A velencei hegyi arcvonalon az e hó 26-án hősiessé megvédett Col del Rosso, a

tőle nyugatra fekvő Nonte di Bella, valamint az Asiagótól nyugatra eső terület erős és tartós tüzérségi és aknázó alatt állott. E tüzelés kihasználásával Kanovótól délre megindított ellenséges előretörést a cs. és kir. 74. gyalogezredhez tartozó csapataink visszaverték. A Piave-arcvonalon a Hoss Fossalta mellett meghiusítottunk egy újabb olasz áttörési kísérletet. A Piave vizállása állandóan magas.

A vezérkar főnöke.

Cseh legionáriusok kivégzése az olasz fronton.

Budapest, június 28. (Saját tudósítónktól.) A sajtóhadiszállásról jelentik: Az olasz foglyok közt 300 cseh legionárius kezünkre került. Olasz egyenruhában minden jelzés nélkül, gallérjukon piros-fehér-piros jelvényekkel századokba osztva az olasz csapatok kötelékében harcoltak ellenünk. Régi osztrák-magyar kitüntetések mellett új olasz érdemjeleiket viselték. Századparancsnokukat Ceman hadnagyot az elfogott legénységgel együtt kivégezték. — Mikor be voltak kerítve még mindig védekezni igyekeztek és dühöngve dobáltak kézi-gránátokat olasz bajtársaik felé, akik cserbenhagyták őket.

Adorján Emil drt felmentették.

Adorján Emil dr ujravételési ügyében június 24 én kezdődött a főtárgyalás Seress Barna tanácsa előtt s tegnap megérett az ügy az ítéletre. Az ügy előadója Tétsi Endre dr, szavazóbíró Fábry Albert, jegyző Szentpály Zsigmond dr. A vádat Nesztör József dr királyi ügyész képviselte, a védelmet — miután Kelemen Samu dr és Holló Lajos dr védők meghaltak — Kotzó Jenő dr egyedül látta el. A tárgyalást Balogh Endre okleveles gyorsíró sztenografálta. Az ujravételési eljárás során kihallgatták Adorján Emil drt, majd a tanúk kihallgatása után tegnap a vád- és védbeszédre került a sor.

Nesztör József dr királyi ügyész higgadt, nemes vonalú vádbeszéde hangzott el. A bizonyítékok nem alkalmasak arra, hogy az alapperbeli ítéletet megváltoztassák, annak fenntartását kéri. Balogh Leó Lajos vallomása ingadozó, Adorjánt menti. Nincs rá bizonyíték, hogy Czövek és Bialoszkurszky szuggerálták, inkább a mostani tárgyaláson volt beszámíthatatlan, nem teszi fel, hogy befolyásolták. Az alibi nem fontos, hiszen ezzel csak az ujravételénél állott elő Adorján, de különben is itthon volt 1915 december 15 én éjjel 12 óra 52 percre, ekkor utazott el.

Kotzó Jenő dr védő Adorján Emil társadalmi, politikai és ügyvédi pozícióját ecseteli. Reméli, a kálvária utolsó stációjához ért. Reparációt követel Adorján számára, a vádat támadja, szenzációban utazó, lelketlen rendőrzenik és minden önállóság és férfias karakter híján levő ember vallomásai juttatták Adorjánt bajba. Balog Leo Lajos vallomása hitelt nem érdemel, felmentést kér.

Nesztör József dr királyi ügyész és védő viszonzválasza után Adorján Emil dr beszélt. Lelkiismerete tiszta, emelt fővel várja az ítéletet.

Az ítélet.

A bíróság öt órákor visszavonult tárgyalásra.

Hét óra után hirdette ki Seress Barna elnök az ítéletet. E szerint a bíróság Adorján Emil ügyében hozott elsőbírósági és kuriai ítéleteket hatályon kívül helyezi s **őt felmenti.**

Jogerőre emelkedése után közli a polgármesteri hivattal, az ügyvédi kamarával s a 4. honvéd gyalogezred pótzászlóaljával.

Adorjánt, mondja az indokolás, Balog Leo Lajos önmagát is vádoló vallomása alapján ítélték el. Vallomása eltérő az alperbeli vallomástól, ezt megbízhatónak találni nem lehet. Bár a 10.000 koronát Balog nem adhatta, csak a családtól eredhetett, bár Adorján ügyvédi ténykedését meghaladó tevékenységet fejtett ki Weiszberger Lajos szabadlábra helyezése érdekében, bár Walzertől olyant kért, amit ez meg nem adhatott, bár Walzer vagyoni viszonyai felől tudakozódott, bár gyanus az *Est* nek egy riportjának meg nem

jelenése, az ítélet mégis felmentő lehetett, mert Balog vallomását visszavonta s ez megbízhatatlan. Katz Lipót dr vallomása is megdönti Balog Leo Lajos vallomását. Ezenkívül az alibi kérdése is tisztázódott, igazolta Adorján, hogy nem volt otthon 1915 december 14 és 16-ika között. Balog a délutánt jelölte a pénzátadás időpontjául. Simon Andor vallomásáról megállapítja, hogy soha se érintkezett Balog Leo Lajossal s nem is beszélt vele, vallomása tehát nem szavahihető. Adorján Emil nem bűnössége tehát kétségtelen s fölmentendő volt.

Védő és vádlott tudomásul vették az ítéletet, az ügyész fellebbezett.

Péter-Pál napi gyűjtés a Vörös-Kereszt javára.

A Magyar Vörös-Kereszt Egyesület a háboru hosszú három évében óriási munkát fejtett ki a sebesültek ápolása és gondozása terén s milliókat áldozott nemes feladatának teljesítésére. Amellett, hogy száz és százezer beteg katonának adta vissza egészségét, más módon is kivette részét a jótékony munkából.

A Vörös-Kereszt ezen bámulatos tevékenységében derekasan osztozott a Vörös-Kereszt nagyváradi fiókja is és ezen hatalmas munkájában Nagyvárad és Biharmegye áldozatkész közönsége a háboru első percétől kezdve állandóan támogatta.

Most ismét ehhez a nemesivü közönséghez fordul az egyesület, mikor ma az évenként szokásos Péter-Pál napi gyűjtést megtartja.

A nagyváradi Péter-Pál napi gyűjtés az előző években mindig a legfényesebb eredménnyel járt, s hisszük, hogy Nagyvárad nemesen érző közönsége ezuttal is méltó lesz önmagához és készséggel siet meghozni az áldozatot szegény szenvedő katonáink szenvedésének enyhítésére.

Ezuttal, tekintettel a viszonyokra, az előbbi esztendőben tartott ünnepélyeknél szerényebb keretekben tartja meg a nagyváradi Vörös-Kereszt a Péter Pál napi gyűjtést, de ennek dacára, reméljük, a gyűjtés eredménye hasonló lesz az előbbiekhöz.

A Péter-Pál napi gyűjtés alkalmából ma egész nap urnagyűjtés és perselygyűjtés lesz az utcákon, a Bémer téren pedig mézeskalács és virágsátor lesz felállítva, a Szent László-téren pedig úgy délelőtt, mint délután a katonazenekar térzenét rendez pompás műsorral.

Haltenberger Vilmos

kelmefestő és vegytisztító gyárának második számú felvételi üzlete, Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

FOGAK

TELEFON 10-50.

Foghuzás, Fogtömés és a legmodernebb fogtechnikai munkák, ugymint Kautschukban és aranyban foglalt fogak, szájpadlással vagy anélkül és öntött arany hidmunkák a legtökéletesebben műtermekben készülnek.

BERDACH JENŐ ALL. VIZSG. FOGTECHNIKUS. NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 6. I. EM.

..HIREK

Az ötödik háborus év

itt áll a küszöbön. Küzdelmünk nemcsak nem ért véget, hanem úgy látszik, most érte el a harc a tetőpontot. Minden erőnket meg kell feszítenünk, hogy meg tudjuk állani helyünkön a küzdelemben, mely kívülről Szent István országának magyar jellegét, belülről pedig keresztény mivoltunkat támadják.

Ez az ország vagy mint keresztény Magyarország fog fennállni, vagy elpusztul. A háborunak ez a tanulsága most már kétségtelen. Szervezkedésünknek, minden munkánknak ezt kell célul kitűznünk, ha gyermekeinknek azt a keresztény magyar hazát akarjuk szeplőtelen örökségül átadni, amelyet apáinktól mi átvettünk.

Keresztény Magyarország nincs keresztény sajtó nélkül. Keresztény ember önmaga és hazája ellen vétkes, ha nem keresztény lapot járát. A keresztények összetartása jövőnk záloga s ez összetartásnak alapja csak a keresztény sajtó lehet. Csupa olyan sarkigazság, amelyeket a Tiszántúl évtizedek óta hirdet s amelyek ma már óriási táborban találnak visszhangra.

Az ötödik háborus év küszöbén meg kell fontolnia Nagyvárad és Biharmegye keresztény közönségének, akarja-e a keresztény Magyarország ideálját megvalósítani? Ha igen, akkor álljon Nagyvárad és Bihar-megye

egyetlen keresztény napilapja a Tiszántúl lobogója alá.

Különösen a Népszövetség és a többi keresztény egyesületek és szervezetek tagjaihoz, de általában minden olvasónkhöz fordulunk azzal a kéréssel, terjesszék a Tiszántúlt fokozott lelkesedéssel, úgy a hogy a szerkesztőség és a kiadóhivatal is egyre nagyobb és intenzívebb munkával igyekszik a Tiszántúlt tovább is a vidéki lapok legelső sorában fejleszteni szakadatlanul.

Akik mint Népszövetségi tagok a Tiszántúlt kedvezményes áron járatták, ezentul is kedvezményben részesülnek, a kedvezményt azonban július 1-től kezdődőleg következőleg volt kénytelen a kiadóhivatal — a folyton emelkedő papir és anyagárakra tekintettel — megállapítani: egy hónapra Nagyváradon 2 korona, vidéken 2 kor. 50 fillér.

Vidéki előfizetőink számára mai számunkhoz postautalványt mellékelünk.

* A kettős ünnep folytán holnap csak kisebb terjedelmű, rendkívüli számot adunk, hogy a nap legfontosabb eseményeiről olvasóinkat tájékoztassuk.

* Nyugalmozott 37-es alezredes. A király Moga Romulusz 37 es alezredes a felülvizsgálat eredményéhez képest, mint csapatszolgálatra alkalmatlant, helyi szolgálatra alkalmassat nyugállományba vétetni rendelte.

Hivatalos magyarázat Wekerle beszédéhez.

Veszteségeink az olasz fronton a normális méreteket nem haladja túl.

Budapest, június 28. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti: Wekerle Sándor miniszterelnöknek a képviselőház mai ülésén tett, az olasz harctéren történt eseményekről szóló beszédéhez még a következőket közlik:

— Arra nézve, hogy a veszteség emberanyagban mennyit tett ki, pontos adatok még nem állanak rendelkezésre. A hadsereg főparancsnokság részéről csak annyit közöltek telefonon a miniszterelnökséggel, hogy a veszteségek ez uttal csekélyebbek voltak, mint a tizedik és tizenegyedik Isonzó-csatában,

amikor is 80—100.000 embert veszítettünk.

— Ez a 80—100.000 főnyi veszteség nem csupán a Piave frontra s nem csak a beszédben említett 70 ezredre, hanem az egész arcvonalra, a Tilsti hágtól az Adria tengerig és június 15-től 20-ig, tehát hat napra vonatkozik. Ebben a veszteségben benne vannak a betegek is, kiknek száma a déli nyugati fronton naponta 2—4000. Tekintve az esős, hideg időjárást, a betegek összes száma 20—25000 volt. Veszteségünk ezek szerint nem haladja túl a normális méreteket.

Leánygimnázium.

— Egy kis leány panasza. —

Leánygimnázium szép ügyében fárad
Apa, mama, néni s tervezget, találgat,
Agitál és meggyőz, vitatkozik, futkos
Poncius ur mellől megint Pilátushoz.

Engem meg se kérdez, hogy mit szólok ehhez,
Nem szól: „Gimnazista akarsz lenni kedves?”
Pedig megmondanám apának-rokonnak,
Ennyi fáradsággal — vőlegényt is foghat!

H. I.

* **Nagyvárad városa egy milliót jegyzett a VIII. hadikölcsönre.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy a VIII. hadikölcsönből egy millió koronát jegyez.

* **Tolnay Kornél lemondása.** Budapestről jelentik: Tolnay Kornél, a Máv. elnökgazdátja rövidesen benyújtja lemondását. Utódjául Vázsonyi Jenőt, a szénügyek kormánybiztosát emlegetik.

* **Az ügyvédi díjjegyzék.** A nagyváradai ügyvédszövetség a kir. táblának az ügyvédi díjakra megállapított jegyzéke tárgyában vasárnap délelőtt fél 12 órakor a kamara helyiségében értekezletet tart és arra az elnökség a szövetség összes tagjait meghívja.

* **A termésrendelet végrehajtása.** Budapestről telefonálják: A hivatalos lap holnapi száma fogja hozni a közlélmzési miniszter rendeletét a termésrendelet végrehajtásáról.

* **Gyógyszer-központ.** A hivatalos lap miniszteri rendeletet közöl, mely megalakítja a gyógyszer-központot „Magy. kir. gyógyszerforgalmi kirendeltség” címmel. A szakbizottság feladata a gyógyszerek beszerzése, szétosztása és áruk megállapítása. Hatáskörébe utalhatja a miniszterium a gyógyszeres üvegek, tégelyek és kötszerek beszerzéséről gondoskodást is. — Külföldről gyógyszereket csak a kirendeltség hozhat be. A gyógyszerek előállításával foglalkozó vállalatok kötelesek bejelenteni készleteiket 10 nap alatt. A gyógyszerárak 8 nap alatt kötelesek készleteiket bejelenteni, de hat hónapi eladásra szükséges mennyiséget levonhatják.

* **Szent Péter és Pál ünnepe.** Ma üli az egyház Szent Péter és Pál ünnepét, a legnagyobb apostolokét, akik vértanu halálukkal tettek végső tanubizonyosságot arról, amit szóval annyi veszély között hirdettek. Az ünnep alkalmával a templomokban ünnepi istentiszteletek lesznek.

* **A Népszövetségi Hitelszövetkezetnél készpénzzel, vagy pedig csekély befizetésekkel lehet hadikölcsönt jegyezni.** Igen kedvező díjfizetés mellett lehet hadikölcsön-életbiztosítást is kötni. Hivatalos óra minden nap d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

* **Személyi hir.** Gervay Pál, a királyi kincstári jogügyek főigazgatója, sarkadi nagybirtokos tegnap Budapestről Nagyváradra érkezett s hosszasan tanácskozott Gyöngyössi István dr megyei főügyésszel.

* **Az ügyvédi kamara gyűlése.** Vasárnap délelőtt dr Thury Kálmán elnöklésével az ügyvédi kamara gyűlést tartott, melynek keretében Medvigy Gábor dr titkár a bírák és ügyészek helyzetének javításával foglalkozott. Javasol egy feliratot az igazságügyminiszterhez, melyben külön státusba való beosztásukat kérelmezzék. Perczel Adolf dr és Várnay Ferenc dr hozzászólása után az indítványt elfogadták. Majd az Ügyvédszövetség tartott volna ülést, azonban kiderült, hogy a szövetségnek elnöke nincs, tisztikara nincs, a háboru ideje óta egyáltalán nem működik, így előbb újja kell alakítani és csak azután lehet tanácskozni arról, hogy miképp lehetne leghatékosabban közbelépni az ítélőtáblánál a védői díjak fölemelésére.

* **Bimbóhullás.** Dr Pálffy Gyula margittai közjegyzőt súlyos csapás érte: legkisebb gyermeke, Pálffy Béla 9 hónapos korában elhunyt. A kis halottat csütörtökön temették a Sztaroveszky-gyermekkorházba.

* **Megjavultak a terméskilátások.** Tudósítónk jelenti: Az eszések Biharban mindenütt megjavították a kapás növények fejlődését. A buza kitünő, a szőlőben semmi betegség nem jelentkezett. Csupán Sarkadról jelentik, hogy a bagolyféle olyan méreteken lepte meg a sarkadi cukorgyár repaültetvényeit, hogy a környék iskolásgyermekait rendelték ki a kártékony féreg pusztítására. A fagy hatását a mostani eső teljesen eltüntette.

* **A Népszövetségi Hangya fogyasztási hitelszövetkezet tagjainak száma napról-napra örvendetesen emelkedik.** Azok, akik a Hangya fogyasztási szövetkezetet már ismerik, nem egy, két, hanem 10, 20 üzletrészt jegyeznek. A kinlevő gyűjtőiveken még igen sok a be nem jelentett tag, azért kéri a gyűjtőket, hogy azokat a jövő héten bemutatni sziveskedjenek. Akik részletben fizetnek, azoknak 3 hónapi részlet esedékes. Jelentkezni lehet még akár a gyűjtőknél, akár A Népszövetségi Hitelszövetkezetnél d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

* **A törvényszéki tisztviselők panasza.** A fogháznak van egy rabkertészete, melyben zöldségféléket és kerti veteményeket termel. A mostani nagybeteg piaci állapotokra való tekintettel az igazságügyi miniszter megengedte, hogy a törvényszéki tisztviselők háztartásaik számára bizonyos kedvezmények mellett juthassanak a rabkertészet terményeihez. A fogházfelügyelőség ki is tüzte a délután 4—6-ig terjedő időt e rendelkezések lebonyolítására, a dologból azonban az derült ki, hogy mire a jogos praconumeránsok jelentkeztek, addigra már nem volt semmi. A protekciók elvittek mindent. A törvényszéki tisztviselők hozzánk fordultak most panaszukkal, melynek helyt is adunk azon reményben, hogy illetékes helyen tudomást vesznek a mai visszaélésről és orvosolni fogják.

* **A községi iskolaszék ujjaalakult.** Nagyvárad város községi iskolaszékének megbízatása ez évi június végén lejár. A város törvényhatósági bizottsága legutóbbi közgyűlésén a régi tagokat választotta meg újból, csupán a megüresedett két helyre választott új tagot dr Károly Irén és dr Thury Kálmán személyében. Most tartotta az új iskolaszék alakuló ülését, amelyen továbbra is dr Thury Lászlót elnöknek és dr Adorján Ármint alelnöknek választotta.

* **Államvizsga.** Kakas István városi tb. fogalmazó a nagyvárad kir. kath. jogakadémian sikeresen tette le az államtudományi államvizsgát.

* **Szállítási prémium gabonáért.** A hivatalos lap közli a miniszterium rendeletét, mely szerint azok, akik ideai termésüket a Haditerménynek megvételre felajánlják július 15-ig métermázsánként a legmagasabb áron felül 15 korona prémiumban részesülnek. Ez a prémium július 15-től 25-ig 10 K, azontul, augusztus 5-ig 5 korona mázsánként.

* **Évforduló.** Tegnap volt évfordulója annak a véres napnak, melyen 1914. június 28-án Serajevóban meggyilkolták Ferencz Ferdinánd trónörökösöt és nejét Hohenberg Zsófia hercegnőt. Négy év folyt le azóta s mily áradata a vérnek ömlött ki e négy év alatt. Vér és vér mindenütt s még most sem dereng sehol, a szemhatárt mindenütt véres felhők takarják.

* **Foglyok a tuják között.** A királyi ügyészség fogházának emeletéről leugrott két vizsgálati fogságban levő fogoly. A foglyok a fogház előtt levő kis kert tujái közé estek, de hamar felugrottak és futásnak eredtek. A Ritoók-utcán át a dr Berkovits Ferenc-utcára jutottak, ahonnan a Kereszt-utcán át a Pál-utca egyik kertjébe másztak át, ahol megbujtak. Schmelzer Antal fodrászmester telefonozott a fogházba, ahonnan az örök kivonultak. Az egyiket a Standary-kocsigyárban tartóztatták le, a másikat pedig a Thuróczy-ház kertjében.

* **Házasság.** Ertsey Géza váradolási rk. tanító ma délelőtt fél 12 órakor tartja esküvőjét a Szent László templomban néhai Major Imre, az Adria malom volt főmolnára özvegyének leányával, Major Erzsikével.

* **Az állami rendes és helyettes tanítók, tanítónők és óvónők figyelmébe!** A kir. tanfelügyelő értesíti a fentieket, hogy a Néptanítók Lapja folyó évi 25-ik számában közölt 102.720—1918. szám alatt kelt vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet értelmében kiállítandó ruházatheszerzési segély-bejelentések 8 napon belül a kir. tanfelügyelőséghez beterjesztendők. A bejelentési lap mintája a Néptanítók Lapja 25-ik számában közöltetett. A bejelentési lapokra pótlólag még a következő rovatok is rávezetendők: 1. Katonai szolgálatot teljesít-e? 2. Folyó évi június hó 1-én tényleges szolgálatban állt-e? A hadbavonultak vagy azok meghaltainak a bejelentési laphoz a fenti segély kiutalása iránt bélyegtelen kérvényt is tartoznak mellékelni. A nem állami tanszemélyzet ruházatheszerzési segélyét illetőleg intézkedés később történik.

* **Nincs többé pótadag.** Lukács Ödön főjegyző, mint a városi közfelvezetési ügyosztály vezetője készségesen és előzékenyen a közönség rendelkezésére állott és a hozzá intézett kérésekre pótadagokat utalt ki. Az utóbbi időben azonban valóságos kérésekkel ipar fejlődött ki, egyesek egész tömegben ontják a kéréseket a kérelmek tömegét most már érdemben elintézni nem lehet, egyrészt mert ezzel teljesen felborul az egész élmezőny, másrészt az ilyen külön pótadag kiutalása a többség érdekeinek rovására megy, végül pedig lehetetlenné teszi, hogy a főjegyző hivatalos teendőit idejében elintézhesse. Igen súlyos kivételes esetekben mindig mérlegelte a főjegyző a kérelmeket és belátva a megélhetés nehézségeit, soha egyetlen esetben sem zárkózott el azok teljesítése elől. Miután azonban meggyőződött arról, hogy ezt a méltányos eljárást nagyon sokan kihasználták, manipuláltak a részökre kiutalt pótadagokkal a nagyközönség rovására és mert a visszaéléseket másképpen megszüntetni nem lehet, a jövőben az ilyen kéréseket kénytelen elintéztlenül hagyni a város főjegyzője.

* **A cipőutalványokat tessék átvenni!** Felhívom a város közönségét, hogy azok, kik részükre kiutalt cipők utalványait a hírlapokban közölt napokon 1918 évi június hó 15, 17, 18 és 19-én nem vették át, utalványaikért 48 óra alatt a közfelvezetési ügyosztály cipőosztályánál (Teleki utca 4. földszint forgalmi terem) annál is inkább jelentkezzenek, mert ellenkező esetben igényeiket elvesztik és így a részükre kiutalt cipők mások számára fognak kiadni. Nagyvárad, 1918 június 21-én. Lukács Ödön, polgármester-helyettes.

* **Mértékhatóságok határideje.** — Miután az állami mértékhatóság hivatal értesítése szerint a Külváros, Váralja, Velence és Csillagváros városrészekre az időszakos mértékhatóságok határidejére nézve kiadott felhívásom teljes eredményre nem vezetett, ismételt felhívom és figyelmeztetem az érdekelteket, hogy mértékhatóságok a kitűzött határidőnapokon az állami mértékhatóság hivatalánál annál is inkább mutassák be, mivel ellenkező esetben a mulasztók ellen az előírt törvényes eljárás fog alkalmaztatni. — Nagyvárad, 1918 június 26-án. Rendőrtörvénytörvényes kapitányság.

* **Beiratások az állami főreáliskolában.** A helybeli főreáliskolában a beiratások június hó 2-án, kedden délelőtt 8—12 óráig lesznek az új csendőriszkola épületében (Rulikovszky ut.) Az első osztályba iratkozó tanulók a következő okmányokat tartoznak felmutatni: a IV-ik elemi iskolai bizonyítványt, születési bizonyítványt és himmlőltási bizonyítványt. A többi osztályba a tanulók a múlt tanévi bizonyítvány alapján iratkozhatnak be. A felvételnél fizetendő díjak összege 15 korona. Az igazgatóság.

* **Cipész iparosok közgyűlése.** A nagyváradi ipartestület cipész szakosztálya folyó hó 30-án, azaz vasárnap délután 3 órakor, a Kereskedelmi és Iparkamara helyiségében közgyűlést tart, melyre a szakosztály tagjait a szakosztály vezetőség ezúton is tisztelettel meghívja.

* **Vilamos áram szünet.** Van szerencsénk a nagyérdemű fogyasztó közönséget értesíteni, hogy június hó 29-én, azaz szombaton a vilamos műüzeme a kapcsolótáblán végzendő munkálatok miatt 12-től d. u. 3-ig szünetelni fog.

* **Dr. Halász Andor** ezredorvos a harc-térről hazatérve, fogorvosi rendelését Szt. László-téri lakásán megkezdte.

* **Gizella-villa** Kálvária-utcán eladó. Augusztus 6-án átvehető. Három utcai, egy udvari szoba, előszoba, fürdőszoba, cselédszoba, konyha, kamara, pince, előkert, gyümölcskert, villanyvilágítás, vízvezeték. Ertekezhetni kizárólag Czibula fodrásznál, Uri-u. 5.

* **Tanuló** fizetéssel és ebédkosztal felvétetik Fehér kesztyűs és kötszerész üzletében Bémer-tér.

* **Keresek** helyet 1—2 gyermekhez — r. k. — falura, pusztára 7—11 éves korig. Diploma perfekt német, annak könnyű tanítása, gyakorlott zongora. Özv. Mayer Antalné, Félix-fürdő.

* **A titkok szövetsége.** Ez a címe annak a rendkívül izgalmas, misztikus filmtörténetnek, melyet mai új műsora nagyhatású slágereként mutat be a Vigadó mozgószínház. A rejtélyes dráma egy csodálatos kriminal patológiai eset megdöbbentő háttere. Vonzó eseménye a pompás filmnek az új mezcisillag a gyorsan világhírűvé vált Rita Jolivet briliáns alakítása.

Legujabb füzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál lehet beszerezni.
Rákóczi-ut., (Korona gyógyszerár mellett)
Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

VILLAMOS VASALÓK és FŰZŐK
megérkeztek, remekszép üvegcisillárok mindennemű villamos vezetékek és égők legolcsóbb napiárban szereltetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

* **Selyem a divat!** Gyönyörű kosztüm és ruhaselymek, finom gyapjuszövetek, blousok, tavaszi felöltők, kalapok, ernyők, ridikülök és piperecikkek legolcsóbban Czillér Imre nagyáruházában.

* **Poloskairtó Noksín** biztos, kipróbált, megbízható poloskák irtására. Ára 2-40 K, nagy üveg 5 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

* **Egy** tisztességesen nevelt fiú előkelő üzletbe tanuló felvétetik. Cím a kladóban.

* **Jó bizonyítványokkal** rendelkező megbízható egyén hivatalos minőségben állandó alkalmazás nyert az Egyesült Bank és Takarékpénztárnál, Bémer-tér 4.

* **Tavaszi szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek** ellen biztos az **IPO-krém.** Ára 4 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

* **Értesítés.** Értesítem a tisztelt szülőket és növendékeimet, hogy a zongora- és énektanítást újból megkezdem. Előkészítek az énektanítói tanfolyamra, melyet megfelelő előkészülettel 6 hónap alatt el lehet végezni. Jelentkezés csak szerdai napon. Tisztelettel *Lamprecht Mici*, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okleveles ének- és okleveles zongora-tanítónő. Arany János-utca 4. Ugyanott új pianó eladó.

* **Fényképészeti** lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

* **Tanulságos római olajlenyomatú** levelező-lapok 19 féle változatban kapható a „Tiszántúl” kiadóhivatalában, darabonként 30 fillérért.

Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László-téren) **korcsma, vendéglő és bodegának** kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre bérbeadó. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r.-t. nagyváradi cégnél nyerhető.

LEGUJABB.

Zita királyné betegsége.

Budapest, június 28. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Zita királyné influenzában megbetegedett. A betegség lefolyása enyhe, orvosi jelentéseket sem fognak kiadni.

Budapest, június 28. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik a Magyar Távirati Irodának: A királyné állapota tartós javulást ígér, láz egyáltalában nem jelentkezik.

Magyar miniszterek Bécsben.

Budapest, június 28. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Tudósító jelenti: Wekerle Sándor miniszterelnök és Popovics Sándor pénzügyminiszter ma délután 3 óra 10 perckor Bécsbe utaztak. Szerényi Sándor kereskedelemügyi miniszter este 11 órakor titkára, Vida László kíséretében Bécsbe utazott.

Nagykövetünk a spanyol külügy-miniszternél.

Budapest, június 28. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A madridi osztrák-magyar nagykövet meglátogatta a spanyol külügyminisztert. A látogatásnak igen nagy jelentőséget tulajdonítanak.

Kühlmann marad.

Budapest, június 28. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Minthogy a birodalmi gyűlésnek nem szándéka e pillanatban, hogy súlyos kormányválságot idézzen elő, a kancellár állásfoglalása egyelőre elegendő lesz ahhoz, hogy Kühlmann államtitkárt megmentse a bukástól.

Tyukszemirtő három nap alatt elmulaszt
 tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket.
 Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló”
 drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7-B.

Színház.

Heti műsor:

Szombat délután: Tiszturak a zárdában.
 Szombat este: Kis szeleburdi.
 Vasárnap délután: Sárga csikó.
 Vasárnap este: Kis szeleburdi.
 Hétfő: Ezred apja. (Kertész Lajos fellépte.)
 Kedd: Szép Heléna.
 Szerda: Válás után.
 Csütörtök: Gólem. (Berger Baranyi Margit fellépte.)
 Péntek: Szép Heléna.
 Szombat délután: Kóristalány.
 Szombat este: Névtelen asszony. (Haverland Gusztáv fellépte.)
 Vasárnap délután: Hotel Imperial.
 Vasárnap este: A cigány. (E. Kovács Mariska fellépte.)

Offenbach repris a Szigligeti színházban. Feltételeül két táblás házat biztosít a jövő héten a Szigligeti színháznak Offenbach híres, káprázatosan szép zenéjű nagy operettének: A Szép Helénának a fellevenítése. A bűvös muzsikásu operette a jövő hét kedd és pénteki napján tölti be a műsort.

Haverland Gusztáv fellépte. Haverland Gusztáv, a tehetséges, fiatal színész neve nem ismeretlen a nagyváradai közönség előtt, Számos műkedvelői előadás fényes sikere tanuskodott Haverland tehetsége mellett és amikor I. Gazdy Aranka értékes színészkolájából az Országos Színészegyesület elé került, elsőrangú fővárosi szerződést kínáltak számára. Haverland Gusztáv a maga jeles művész kvalitásaival szombaton este lép a nagyváradai publikum elé, a nálunk oly szenzációs hatással fogadott Névtelen asszony című drámában.

Berger Baranyi Margit fellépte. A jövő színházi hét eseményei közül, méltán számíthat a közönség legmelegebb érdeklődésére egy nagyváradai fiatal urileány: Berger Baranyi Margit fellépte. Berger Baranyi Margit Tompa Béla kitűnő színészkolájának egyik jeles növendéke, aki röviddel ezelőtt oly megkülönböztetett sikerrel vizsgázott az Országos Színészegyesület szigorú vizsgabizottsága előtt, hogy a brassói szintársulat igazgatója nyomban táncos szubrettnek szerződtette Berger Baranyi Margitot. A fiatal színésznő, aki úgy kellemes énekhangjával, mint megkapóan sikkos táncával aratott sikert a vizsgálobizottság előtt a jövő hét folyamán, csütörtökön a Gólemben Esztert, Vigh Manci szerepét játssza, a nagyváradai publikum előtt.

APOLLÓ mozgó- színház	MA Az ifju kor. Amerikai dráma.
	Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

VIGADÓ mozgó- színház	MA Titkok szövetsége. Rejtelmes történet 4 felv.
	Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR. Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda s. t.

LEGF. BUZACSRIZ,
 folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg,
 mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐR-
 TALPVÉDŐK stb. Legf. CSONTENYV
 kapható Stern Miklós bőrhulladék
 üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz.
 Vidékiek kérjenek árajánlatot

GÉPMUNKÁS

felvétetik

a Szent László-nyomdában.

Alakult

1838.

ADRIAI BIZTOSÍTÓ TÁRSULAT

KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST, V., ERZSÉBET-TÉR 9-12.

Tőke és tartalékok 1917. év végén: 210 millió korona.

Hadikölcsönbiztosítás a VIII. magyar hadikölcsönre. Családi biztosítás kiválóan alkalmas hozomány és neveltetés biztosítására.

A „családi biztosítás” egy példája a díjaknak évente való fizetésével. Negyvenedik életkorában lévő családapa 10,000 kor. névértékű VIII. magyar hadikölcsönt biztosít 18 éves tartamra. Évi díj 658 K 10 f.

A biztosított félnek p. o. a második évben bekövetkezett halála esetére — a kötvény szerint kedvezményezett családnak, illetve örököseinek a társaság fizet:

1. halottpénz címén nyomban — — — 2000 — kor.-t,
2. 16 éven át évente 2000 K járadékot összesen 32000 — „
3. a biztosítási tartam leteltével — — — 10000 — „ hadikölcsönt.
4. takaréktőke gyanánt — — — 2400*40 — „

összesen tehát 36400*40 készpénzben és 10000 — K hadikölcsön-cimletekben, amivel szemben a biztosított fél mindössze K 1316*20 f. díjat fizetett!

Ha a hadikölcsön kamathozadékanak többletét az évi díjak állandó leszállítására fordítjuk, úgy az adott esetben az évi díj 90 koronával csökken, tehát K 568*10 rug.

A fenti táblázatokon kívül hadikölcsön és rendes biztosítást elfogad intézetünk — igen kedvezően — más táblázatra is évi egyenlő, vagy csökkenő díjak mellett esetleg az összes díjaknak egyszerre való fizetésével, amely esetben előbbi elhalálozás esetén az előre fizetett díjnak még ki nem érdemelt részét az intézet készpénzben visszatéríti.

Intézetünk életbiztosításokon kívül elfogad tűz, jég (szőlő jégverés ellen is), betöréses lopás, baleset és szavatossági biztosításokat is igen kedvező feltételek mellett.

Részletesebb felvilágosítást készséggel ad a biharmegyei és nagyváradai főügynökségünk:

az **UJVÁROSI TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.**
 Nagyvárad, Szent László-tér 5.

* Ne dobja ki pénzét új ruhákért, mert a kitűnően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, városháza mellett.

* Pemete- és hársfamézcukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

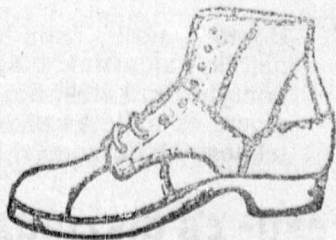
Fatalpu cipőgyár

Haas Lipót Linoleum-áruháza

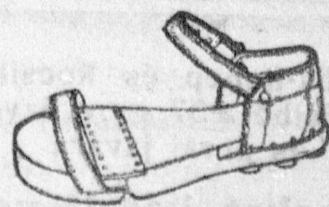
Nagyvárad,

Rákóczi-ut 5.

Eladás nagyban és kicsinyben a következő áron:

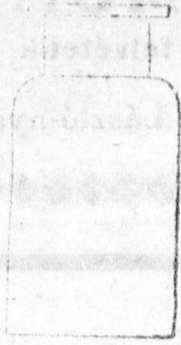
Bőrfelsőrészből és fatalppal:
 Nagyság: 26/30, 31/35, 36/40, 41/46
 Korona: 18*40, 30*60, 35*40, 39*70

FA-SZANDÁLOK:

Nagyság: 23/27, 28/31, 31/34, 36/40, 41/46
 Korona: 4*70, 5*20, 5*90, 6*40, 6*70

Gyárak, bányák, gyermekotthonok és fogolytáborok engedélyben részesülnek. Viszonteladókát engross árban szolgálunk ki.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Porcellán mozsár ülével	12.-
Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral	15.-
Majolika tálca fogóval	8.-
Majolika cukortartó díszes	8.-
Majolika gyümölcskészlet	8.-
Vizes készlet csiszolt üvegből	12.-
Boros	12.-
Likőr	12.-
Befőttes készlet kristály fehér	12.-
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12.-
Majolika fali sótartó színes	8.-
Majolika vizeskancsó színes	10.-
Kenyérsósár színes tveggel	10.-
Chinaezüst cukortartó	10.-
Chinaezüst gyümölcsállvány	10.-
Majolika virágváza színes	5.-
Majolika virágfazék	5.-
Majolika díszfigura	5.-
Porcellán főzőlábas	5.-
Porcellán főzőfazék	5.-
Teáskészlet színes aranyozással	50.-
Kávéskészlet színes aranyozással	50.-
Fekete készlet színes aranyozással	50.-
Ebédőkészlet felszerelve sz. aranyozással	150.-
Hideg'elvágotás készlet sz. aranyozással	40.-
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	50.-
Falittükör színes aranyozott kerettel	30.-
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25.-
Függő-lámpa teljesen felszerelve	30.-
Teáspohár chinaezüst foglalásban	8.-
Teáscsésze színes finom aranyozással	4.-
Kávécsésze	4.-
Köpöcsésze	5.-
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5.-

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt viztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és díszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Eladó házak!

Fürdő-utcán 16. és 22. számú két sarokház eladó.

Felvilágosítást nyújt:

dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc-utca 15. sz.

Telefon-szám: 4-16.

A Körös-ünnep és kocsikorzó felvételeiből a 37. gy. e. özvegyei és árvái javára

képeket készítenek

Topsál Gizi és Krecsmári Erzsike
fényképészek

Nagy Sándor-utca 4. sz.

Szépségápolási műterem

Bémer-tér 3., emelet

ahol minden szépséghiba szakszerűen kezeltek. Piperecikkeit vidékre is utasítással küldöm.

STERNBERG HELÉN
kozmetikusnő.

Magyar Országos Biztosító Intézet Részvénytársaság

Hadi és hadikölcsön biztosító osztálya.

A m. kir. Honv. Miniszterium Hadsegélyző hivatalának ellenőrzése alatt az elesettek özvegyei és árvái érdekében és javára.

Biharmegyei Központja:

Nagyvárad, Ezredévi Emlék-tér 2. szám I. em.

Hadikölcsön jegyzés biztosítással kapcsolatban.

A bankoknál eszközölt jegyzéssel egyenlő értékkel bír.

Intézetünk módot nyújt mindenkinek kis összeggel nagy összeget jegyezhetni és amellyel saját magáról és családjáról is gondoskodhatni.

Aki pl. 1000 kor. hadikölcsön-biztosítást köt, 15 éven át évenként egészben csak 49:50 koronát tartozik fizetni. Ha a fél ezen időt megéli, úgy őt magát illeti meg az 1000 koronás hadikölcsön, ha bármikor előbb halna meg, akár itthon, akár a harctéren, úgy azt azonnal halála után családja kapja ki, minden utánfizetés nélkül.

10000 koronáig orvosi vizsgálat nélkül köthető hadikölcsön biztosítás. Bélyeg vagy pótitelék nem fizetendő.

Bármikor beszüntethető, a befizetett összeg, ez esetben sem vesz el

Hadikölcsön biztosítást köthet minden 15-60 éves egyén, nemre való tekintet nélkül.

Mindennemü felvilágosítással készséggel szolgál a

Magyar Országos Biztosító Intézet r-t. Biharmegyei Kirendeltsége

Nagyvárad

Ezredévi Emlék-tér 2. sz. I. em. Telefon 11-95.

Fésűk

tartós, finom anyagból.

Bontó-, sűrű-, still-fésűk, hajtók, hajcsattok, oldal- és kontyfésűk, kefék, bőrárúk, pipere és toilete szükségletek legjobb beszerzési helye

Fésű- és díszműáruháza
Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.

Javítások eszközöltenek.

Eladó

2 ágy ruganyos lószőrmatraccal
2 „ ruganyos betéttel
2 éjjeli szekrény
nagy ebédlő asztal
bicikli és konyhaasztalok

Csengery-utca 2-a szám.

OLCSÓN!

vállalok kőműves, ács és cserepező munkát, helyben és vidéken

Staharóczky József
Damjanich-u. 16.

BIHARFÜRED

klimatikus gyógyhely,
nyaralótelep és
télisporthely

f. évi július 1-én

új bérlő kezeiben, renoválva,
villanyvilágításval, új villával

megnyílik.

Igazgató: Glasner Miksa
Ótátrafüred volt titkára

Elsőrendű

Raffiaháncs és

Cellulóze-

papirzsineg

szőlőkötözés-
hez kapható:

Wechsler Adolf és Társa R.-T.
fűszer- és gyarmatáru nagykereskedésében.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai
magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle
ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tanfolyam

hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra,
könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30.

Telefon 1000.